

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici,

în cauza civilă intentată la cererea depusă de către Vladimir Petrovici cu participarea persoanei interesate Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică,

împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, s-a casat hotărârea din 21 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o nouă hotărâre sub formă de încheiere de scoatere de pe rol a cererii depusă de Vladimir Petrovici

*(Dosarul nr. 2ra-1480/23
NR. PIGD 2-21191647-01-2ra-25092023)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023.
Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea recursului.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. N. Russu
Curtea de Apel Chișinău, jud. D. Dulghieru, M. Anton, V. Sîrbu

06 noiembrie 2024

Copia corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursul depus de avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Mariana Ursachi, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 27 decembrie 2021, Vladimir Petrovici a depus cerere în judecată cu participarea persoanei interesate Serviciul Fiscal de Stat, prin care a solicitat constatarea faptelor care au valoare juridică.

2. În susținerea cererii petiționarul a indicat că în actele de identitate cei aparțin, eliberate până în anul 2021 pe numele său, cu titlu de domiciliu este înregistrată adresa mun. Chișinău, str. XXXXX, care este adresa de domiciliu a părinților săi Tamara Petrovici și Vladimir Petrovici.

3. A susținut că a fost în imposibilitate de a-și schimba adresa de domiciliu odată cu schimbarea actelor de identitate (în particular buletinul de identitate), pe motiv că blocul locativ nr. XXX din str. XXXXX, mun. Chișinău, a fost dat în exploatare cu întârziere, asupra acestuia fiind aplicate multiple sechestre, neradiate până în prezent, or, prezența interdicțiilor cu care anterior a fost grevat blocul locativ menționat, a tergiversat posibilitatea nu numai de a-și înregistra oficial domiciliul la locul de trai al său și familiei sale, ci și posibilitatea intabulării dreptului de proprietate.

4. Deși, de facto, a domiciliat în ap. XXX din mun. Chișinău, str. XXXXX încă din septembrie 2009, și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra imobilului abia în anul 2014.

5. La 30 iunie 2021, a vândut imobilul în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 1-5662 din 29 iunie 2021, stabilindu-se cu domiciliul în mun. Chișinău, str. XXXXX.

6. Potrivit art. 20 lit. y³) din Codul fiscal, veniturile obținute de persoanele fizice rezidente (cetățeni ai RM și apatrizi) de la înstrăinarea locuinței de bază constituie surse de venit neimpozabile. Locuința de bază constituie cea care întrunește, cumulativ, următoarele condiții: este proprietatea contribuabilului în decurs de cel puțin 3 ani; constituie domiciliul/reședința contribuabilului pe parcursul ultimilor 3 ani până la momentul înstrăinării (art. 5 pct. 46) din Codul fiscal).

7. Dacă imobilul înstrăinat corespunde condițiilor specificate, acesta reprezintă sursă de venit neimpozabilă și nu apare obligația de declarare. Reieșind din circumstanța că din registrele de publicitate lipsește informația despre faptul că în intervalul de timp septembrie 2009 - iunie 2021 petiționarul Petrovici Vladimir domicilia de facto la adresa din mun. Chișinău, str. XXXXX, intervine cu solicitarea constatării acestui fapt în ordine judiciară, or, scopul constatării solicitate derivă din necesitatea aplicării excepției de neimpozitare a tranzacției prin care și-a înstrăinat domiciliul.

8. În contextul problemei abordate, art. 38 alin. (4) din Codul civil prevede că stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenția de a avea acolo reședința obișnuită. Dovada intenției rezultă din declarațiile persoanei făcute la autoritățile competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declarații, din orice alte împrejurări de fapt.

9. Legislația națională nu prevede mecanisme pentru constatarea retroactivă a faptului că datele din buletinul de identitate referitoare la domiciliu au devenit caduce, iar însăși persoana domiciliază de facto la o altă locuință decât cea care este trecută în datele buletinului de identitate. Astfel, nu pretinde decât la constatarea unui fapt necesar impozitării corecte a înstrăinării operate prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 1-5662 din 29 iunie 2021, motiv pentru care s-a adresat instanței.

10. Petiționarul Vladimir Petrovici a solicitat constatarea faptului cu valoare juridică, și anume, a faptului că în intervalul de timp septembrie 2009-30 iunie 2021, domiciliul petiționarului Vladimir Petrovici se afla la adresa din mun. Chișinău, str. XXXXX.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

11. Prin hotărârea din 21 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea depusă de petiționarul Vladimir Petrovici. S-a constatat faptul cu valoare juridică că în intervalul de timp septembrie 2009-30 iunie 2021, domiciliul petiționarului Vladimir Petrovici se afla la adresa din mun. Chișinău, str. XXXXXX.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

12. La 03 noiembrie 2022, Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel împotriva hotărârii din 21 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe

cu emiterea unei noi decizii de respingere a cererii depusă de petiționarul Vladimir Petrovici ca fiind neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

13. Prin decizia din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat. S-a casat hotărârea din 21 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă la cererea depusă de petiționarul Vladimir Petrovici cu participarea persoanei interesate Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică și s-a pronunțat o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care: S-a scos de pe rol cerere depusă de petiționarul Vladimir Petrovici, cu participarea persoanei interesate Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, pe motiv că la examinarea cauzei în procedura specială s-a constatat un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

14. Pentru a decide astfel, reținând particularitățile și circumstanțele speței, instanța de apel a relevat că la 26 aprilie 2007 petiționarul Vladimir Petrovici a încheiat cu Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău contractul nr. CO/103/115 investițional privind construcția spațiului locativ, în temeiul contractului de colaborare din 19 mai 2006, semnat de Agenție și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, în privința ap. XXX, cu nr. cadastral XXXXX din mun. Chișinău, str. XXXXX. La 29 aprilie 2008, în baza procesului-verbal, petiționarul Vladimir Petrovici a primit apartamentul menționat. Ulterior, la 10 iunie 2014, a înregistrat dreptul de proprietate asupra apartamentului.

15. Instanța de apel a mai stabilit că la 29 iunie 2021, petiționarul Vladimir Petrovici a vândut Lilianeii Zalujiței ap. XXX, cu nr. cadastral XXXXX, din mun. Chișinău, str. XXXXX.

16. La 17 august 2021, petiționarul Vladimir Petrovici a cumpărat ap. XX, cu nr. cadastral XXXX, din mun. Chișinău, str. XXXXX.

17. Instanța de apel a mai reținut că, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei cererii depuse de Vladimir Petrovici, indicând că, la caz, s-a constatat faptul că în intervalul de timp septembrie 2009-30 iunie 2021, domiciliul petiționarului Vladimir Petrovici se afla la adresa din mun. Chișinău, str. XXXXX.

18. Însă, instanța de apel a constatat că, deși obiectul cererii depuse de către Vladimir Petrovici este constatarea faptului că în intervalul de timp septembrie 2009 – 30 iunie 2021, domiciliul petiționarului Vladimir Petrovici se afla la adresa din mun. Chișinău, str. XXXXX, iar persoana

interesată Serviciul Fiscal de Stat, a luat o poziție contrară, or la caz finalitatea urmărită de către Vladimir Petrovici sunt facilitățile fiscale prevăzute de art. 20 lit. y³) din Codul fiscal, se conturează prezența unui litigiu de drept.

19. Soluția instanței de fond prin constatarea faptului cu valoare juridică enunțat urmărește obținerea ulterioară a facilităților fiscale prevăzute de art. 20 lit. y³ din Codul fiscal, ceea ce este inadmisibil, deoarece soluția de constatare a faptului juridic nu trebuie să fie utilizată în cadrul unui litigiu de drept. Însă, Serviciul Fiscal de Stat a invocat litigiul de drept și consideră că petiționarul Vladimir Petrovici nu întrunește condițiile specificate la art. 5 pct. 46) din Codul fiscal, în vederea calificării proprietății drept locuință de bază. Astfel, obligațiile fiscale ale lui Vladimir Petrovici urmează a fi calculate pe principii generale, prin determinarea creșterii de capital, conform prevederilor art. 40 alin. (7) din Codul fiscal.

20. Prin urmare, instanța de apel a stabilit că prima instanță eronat a examinat cauza în procedură specială, deoarece în speță se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, motiv din care cererea urma să fie scoasă de pe rol. Respectiv, instanța de fond greșit a considerat că, la caz, nu ar persista un litigiu de drept între Vladimir Petrovici și Serviciul Fiscal de Stat, deși a constatat că circumstanțele de fapt invocate în cerere identifică o situație contradictorie, totuși, nu a dispus scoaterea cererii de pe rol și a examinat-o în procedură specială. Astfel, în speță se impune aplicarea prevederilor art. 280 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care expres stipulează că, dacă la depunerea cererii sau la examinarea cauzei în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, instanța restituie cererea sau o scoate de pe rol printr-o încheiere și explică petiționarului și persoanelor interesate dreptul lor de a soluționa litigiul în procedură de acțiune civilă la instanța competentă

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

21. La 21 septembrie 2023, avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici, a declarat recurs împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii din 21 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

SOLICITAREA RECURENTULUI

22. În motivarea recursului reprezentantul recurentului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, ori s-a admis un formalism excesiv atunci când a catalogat cererea petiționarului ca fiind una litigioasă.

23. Recurentul a menționat că în prima instanță, cât și în instanța de apel reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat nu a invocat faptul că petiționarul nu ar fi domiciliat în realitatea în ap. XXX din mun. Chișinău, str. XXXXX, însă a explicat că la determinarea domiciliului petiționarului prezintă relevanță doar informația din Registrul de stat al populației, care potrivit buletinului de identitate este aplicată mențiunea până la 30 iunie 2021, cu titlu de domiciliu adresa mun. Chișinău, str. XXXXX. Respectiv, persoana cointereseată considerat că domiciliul petiționarului nu este pe adresa bunului imobil înstrăinat. În drept, a indicat prevederile art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

24. Art. 434 al Codului de procedură civilă prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

25. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 07 iunie 2023 și a expediat-o participanților la proces la 27 iulie 2023, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere prin poșta terestră, însă confirmarea recepționării la materialele cauzei nu este (f. d. 194). Astfel, recursul declarat la data de 21 septembrie 2023 de avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici, este în termen.

26. Prin încheierea din 29 decembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a expediat Serviciului Fiscal de Stat, copia recursului declarat de avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici și s-a comunicat dreptul de depunere, în termen de până la o lună, a referinței, cu expunerea asupra obiecțiilor materiale și procedurale invocate în cererea de recurs (f. d. 206, 207).

27. La 01 februarie 2024, Serviciul Fiscal de Stat a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici, cu menținerea în vigoare a deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art. 433 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1)”

29. Art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

30. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici, împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023

31. În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

32. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

34. Din analiza recursului declarat de avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici rezultă că, drept temei de declararea a recursului au fost invocate prevederile art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, motivele invocate în cererea de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

36. De asemenea, motivele menționate în cererea de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căror instanța de apel, s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

37. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în acțiune), nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

38. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

39. În contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiurilor conținute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică sub aspectul dat temeiurile recursului.

40. La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care

implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

41. Din considerentele redate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. a), urmează a fi considerat inadmisibil.

42. Din aceste motive, în conformitate cu art. art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de către avocatul Alexandru Bot, în interesele lui Vladimir Petrovici, împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi